

SKRIFT I GRUS XXIX

Vi har en tendens til å putte folk inn i bestemte nisjer i samfunnspyramiden før vi vet noe særlig om dem. Hva ville du f.eks. tenke om en person som du får høre tilhører brahminer-kasten, som var Nepals statsminister 1956-7, og som bor i en stor, europeisk utseende villa på en bakketopp med utsikt over Kathmandu? - Nettopp! Men i januar i år besøkte jeg villaen og 76-åringen, og bruker hendelsen som en påminnelse om at vi bør ta oss i akt!

Tanka Prasad Acharya er en verdig representant for dem som bekjemper verdens maktpyramider og hvis handlinger blir stående som varig skrift i grushaugene etter pyramidenes fall. For det er innebygd i pyramidsystemet at det må falle, - og det er Tanka Prasad-ene som bygger det inn.... I Nepal tok Tanka Prasad og en liten gruppe venner allerede i 20-åra initiativet til den første organiserte politiske opposisjonen mot den undertrykkende Rana-familien. Idet de ble en reell trussel mot det tyranniske regimet - tidlig på 40-tallet, ble de arrestert. Fire av Tanka Pradsads venner ble henrettet, mens TP slapp med livsvarig fengsel fordi det bare ville forsterke opposisjonen å henrette en brahmin.

Men etter ti år av TPS fengsling ble Rana-gruppen styrtet (1952) ved en oppstand i navnet ledet av en arving til den gamle kongetrone, en institusjon som under Rana-regimet hadde vært henvist til en rent dekorativ rolle. TP var fri. I fengselet hadde han sammen med andre politiske

fanger drømt og planlagt for et demokratisk Nepal. Det skulle fungere etter en slags skandinavisk modell, med en konge som et viktig nasjonalt samlingsymbol, men uten makt til å gå på tvers av folkeviljen. Det skulle ikke gå slik. - Etter en kort periode med flerpartisystem hadde kongen og de fremdeles mektige landeiende familiene rundt ham fått nok. I dag er politiske partier forbudt i Nepal.

Men etter omveltningen i 1952 ble TP av folket oppfattet som en av befrierne fra ranaenes åk, og hans 18-måneders periode som statsminister er faktisk den lengste som noen med det vervet har innehatt i tiden etter revolusjonen. Det

har vært en periode med konstant maktkamp mellom det gamle og det nye, men mest mellom greiner av det gamle makt-treet

TPs utenrikspolitikk ble ett av stridstemaene. Bl.a. for å svekke de bindinger det mektige India stadig la på lille Nepal for å fremme sine egne interesser, etablerte han vennskapelige forhold til Kina (noe

som bl.a. har ført til et kinesisk vasskraftverk n.ø. for Kathmandu). Dette ble ikke nådd tatt opp av India, og det var også krefter i Nepal som utnyttet det mot TP. Men TPs mål var her, som i alt ellers, å styrke sitt eget folks sjølråderett og velferd, og hans politikk har stort sett blitt ført videre, ide Nepal stadig vekk balanserer de to stormaktene mot hverandre og har oppnådd en grad av handlefrihet ved det som ellers ville vært utenkelig.

Som sagt, TPs hus er stort, - men innenfor hagemuren mister det alt overklassepreg. Det er enkelt, kjemisk fritt for luksus, og fullt av folk: Ved siden av at det stadig kommer folk innom for å diskutere politikk med TP,

